

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 213 с.

Автори:

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т.В. – к.е.н, доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Бойчева О.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Галіта К.Ю. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Георгіу О.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Голубчикова Ю.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Гуцол А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Дарій А.М. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джусенко Т.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.В. – студент кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.П. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Калантарчук Т.І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко А.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко В.К. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Марушевська В.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Никитюк К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Попряга Ц.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пухкан Н.М. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ревунов М.С. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Самарова А.О. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ткач В.С. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тодорова К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В.В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шепель М.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шпак І.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шумська А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Юрист М.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бойчева О.П., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів.....	7
Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств.....	13
Варналій А.О., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз рівня інфляції та його вплив на економічні показники.....	19
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів.....	27
Стародубцева Т.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз державного боргу України.....	34
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового обігу в Україні.....	40
Калантарчук Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне прогнозування валютних курсів.....	45
Джусенко Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне спостереження банківської системи України.....	52
Марушевська В.В., Погорєлова Т.В. Історичні аспекти розвитку статистики.....	57
Пухкан Н.М., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України.....	62
Ткач В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження активів комерційних банків України.....	68
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом.....	74
Іванов М.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України.....	79
Попряга Ц.І., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків.....	87
Самарова А.О., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання ліквідності та платоспроможності банківської системи України.....	93
Георгіу О.А., Милашко О.Г. Валовий національний дохід як один з основних показників СНР на прикладі Іспанії.....	99
Кравченко А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз турпотоків між Україною та Великобританією.....	104

Георгіу О.А., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Іспанії та України.....	109
Голубчикова Ю.В., Мылашко О.Г. Влияние Франции на развитие мировой экономики	114
Гуцол А.А., Мылашко О.Г. Статистический анализ использования услуг облачных вычислений.....	119
Дарій А.М., Милашко О.Г. Аналіз використання мережі інтернет в Україні.....	128
Іванов М.П., Милашко О.Г. Характеристика підприємств, що використовували комп'ютер продовж року.....	132
Кравченко В.К., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання мережі Інтернет.....	137
Никитюк К.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж на підприємствах.....	142
Ревунов М.С., Милашко О.Г. Застосування комп'ютерних технологій для надання накладних рахунків.....	147
Тодорова К.С., Милашко О.Г. Проблеми зовнішньої трудової міграції населення України.....	153
Шепель М.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання соціальних медіа на підприємствах.....	159
Шпак І.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз торгівлі через комп'ютерні мережі.....	165
Шумська А.О., Милашко О.Г. Використання ІКТ для надання рахунок-фактур.....	171
Юрист М.В., Милашко О.Г. Статистичний аспект аналізу видів зовнішнього зв'язку з мережею Інтернет.....	177
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання місцевих бюджетів України.....	182
Галіта К.Ю., Погорєлова Т.В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України та їх статистичний аналіз.....	188
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз страхового ринку в Україні.....	195
Варналій А.О., Ольвінська Ю.О. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні.....	201

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

Попряга Ц. І.¹, Погорелова Т. В.²

¹ – студент, кредитно-економічний факультет,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Попряга Ц. І., Погорелова Т. В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків України. Наведено економіко-статистичний аналіз сучасного стану кредитної діяльності банків України та основні тенденції її розвитку. Розглянуто поняття «кредит» та види кредитів. Проаналізовано динаміку та структуру кредитів. Запропоновано комплекс заходів для розвитку кредитної діяльності банків.

Ключові слова: банківська система, кредит, кредитний портфель, темп приросту, відносна величина структури, динаміка.

Попряга Ц. И., Погорелова Т. В. Статистическое исследование кредитной деятельности коммерческих банков Украины. Приведены экономико-статистический анализ современного состояния кредитной деятельности банков Украины и основные тенденции ее развития. Рассмотрено понятие «кредит» и виды кредитов. Проанализирована динамика и структура кредитов. Предложен комплекс мер для развития кредитной деятельности банков.

Ключевые слова: банковская система, кредит, кредитный портфель, темп прироста, относительная величина структуры, динамика.

Popryaga T. I., Pogorelova T. V. Statistical survey of credit business of commercial banks of Ukraine. Given economic and statistical analysis of the modern state of credit activity of Ukrainian banks and main tendencies of its development. Considers the concept of "credit" and types of loans. The article analyzes dynamics and structure of loans. The proposed measures for the development of credit activity of banks.

Keywords: banking system, loan, loan portfolio, growth rate, relative size of the structure.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Попряга, Ц. І. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків України [Текст] / Ц. І. Попряга, Т. В. Погорелова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 87 – 92.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Знаходячись у

центрі сучасного грошово-фінансового господарства, обслуговуючи інтереси господарюючих суб'єктів, кредит і кредитні відносини є невід'ємною складовою економічної системи України. Кредитні відносини реалізуються шляхом діяльності незалежних конкуруючих між собою комерційних кредитних установ. Банківська система України за роки незалежності стала домінуючою ланкою на ринку кредитних ресурсів. Однак динамічний розвиток банківської діяльності в Україні відбувався переважно екстенсивним шляхом. На сьогоднішній день досить актуальною є проблема реформування системи кредитування суб'єктів господарської діяльності. У таких умовах постає необхідність удосконалення кількості та спектра надання традиційних та нетрадиційних банківських послуг, механізмів їх здійснення, системи ризик-менеджменту. Кредит є невід'ємною складовою ефективного розвитку всіх сфер і галузей національної економіки України, є важливим джерелом капітальних вкладень, тому дослідження проблеми розвитку та удосконалення ринку банківського кредитування у сучасних умовах набуває особливого значення.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Тенденції розвитку банківської діяльності, зокрема ринку кредитування, досліджуються багатьма вченими, аналізуються експертами. Проблемам банківського кредитування присвячені праці А.О. Єпіфанова, Д. Гладких, С.І. Кручка, В.Н. Жованикова, Н.В. Зайцева, В.І. Міщенко, В.П. Москаленка, О.І. Скічка, І. Софіщенко, В.М. Гриньової та інших науковців та практиків

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на досить високий рівень досліджень тенденцій кредитування, в умовах нестабільності зовнішньої політичного та фінансового середовища зміни відбуваються щодня, тому необхідність аналізу кредитного ринку та динаміки його розвитку залишаються в полі зору.

Виклад основного матеріалу. В Україні, як і в більшості країн світу, існує дворівнева банківська система, де на першому рівні знаходиться центральний банк – Національний банк України, на другому – комерційні банки. Отримання прибутку через обслуговування фізичних і юридичних осіб та іншу інвестиційну діяльність є метою комерційних банків.

Результати досліджень. На сучасному етапі економічного розвитку одним з важливих шляхів виходу України з кризового стану є вдосконалення та подальший розвиток банківського кредитування. Підвищення ефективності банківського сектору країни є однією з гострих і складних проблем, яка існує на сьогоднішній день. Оскільки в механізмі функціонування кредитної системи держави велика роль належить комерційним банкам, ефективність їх діяльності істотно впливає на розвиток економіки країни. Таким чином, інноваційна модель, яка

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

покладена в основу стратегії економіки України, потребує значних банківських ресурсів, необхідних для фінансування економічного розвитку. [1]

Кредит - це позика у грошовій або натуральній формі, яка надається на умовах повернення із сплатою відсотків за користування однією юридичною чи фізичною особою іншої. Об'єктивна необхідність кредиту в умовах ринкової економіки зумовлюється закономірностями кругообігу основного і обігового капіталу в процесі розширеного відтворення. На одних ділянках господарювання вивільнюються тимчасово вільні грошові капітали, які виступають джерелами кредиту, а на інших – виникає тимчасова потреба у кредитах. [2]

Кредитна діяльність вимагає певних суджень щодо кредитоспроможності позичальника. Ці судження не завжди точні і коректні, а кредитоспроможність позичальника може з цілої низки причин з часом погіршитися. Основний ризик, з яким банк стикається у своїй діяльності, – це кредитний ризик, що складається в нездатності або небажанні партнера діяти у відповідності з умовами договору.

Проаналізувавши викладені в офіційних джерелах статистичні показники діяльності банків України, було отримано наступні результати. Станом на початок квітня 2018 р. кількість банків в Україні, що надають послуги з кредитування, склала 82 од. (з них 38 – з іноземним капіталом, частка якого складає всього 46,3 %).

Таблиця 1

Кредити видані банками України за 31.12.2005 – 01.03.2018 рр., млн. грн.

Період	Усього	у тому числі	
		резидентам	нерезидентам
2005	145476	143423	2053
2006	248680	245230	3450
2007	433607	426867	6740
2008	747107	734022	13085
2009	740265	723295	16970
2010	747765	732823	14942
2011	806732	801809	4923
2012	818984	815142	3842
2013	913170	910782	2388
2014	127280	1020667	25213
2015	1015707	981627	34080
2016	1026079	998682	27397
2017	1063096	1016657	46439
2018	1077067	1032915	44152

З табл. 1 можна побачити, що кредити, видані резидентам значно перевищують кредити, видані нерезидентам. У 2017 році кількість кредитів, виданих резидентам склала 96,6%, а нерезидентам 4,4%.

Ми будемо досліджувати позики видані резидентам, так як вони складають основну частину кредитного портфелю.

Рис. 1. Динаміки виданих кредитів резидентам банками України за період 31.12 2005 – 01.03.2018 рр., млн. грн.

Як бачимо, різке зростання обсягів виданих кредитів спостерігається у 2006–2008 рр. – темпи приросту склали 71–74%. У 2013–2014 рр. приріст склав 11,2%, а у 2017 р. – 1,8% відносно попереднього періоду.

За строком виокремлюють такі види кредитів:

- короткострокові кредити – до одного року;
- середньострокові кредити – від одного до трьох років;
- довгострокові кредити – понад три роки;

Кожному з цих видів банківського кредиту притаманні конкретні ознаки, організаційні способи надання позик та їх погашення. Короткострокові кредити надаються банками позичальникам на цілі поточної господарської діяльності у разі виникнення у них тимчасових фінансових труднощів у зв'язку із витратами, які не забезпечені надходженнями коштів у відповідному періоді. Середньострокові кредити надаються на оплату обладнання, на поточні витрати, фінансування капітальних вкладень. Довгострокові кредити надаються банками позичальникам для формування основних фондів. Об'єктами кредитування при цьому є капітальні витрати на реконструкцію, модернізацію та розширення вже діючих основних фондів, на нове будівництво, приватизацію та інше. [3]

В загалом переважають кредити, видані до 1 року, але у 2016 році кількість від 1 до 5 перевищила кредити до 1 року в 1,11 рази, тобто на

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

11,2%. Структура 2017 року наступна: кредити видані до 1 року склали – 39,9%, від 1 до 5 років – 33,7% та кредити, видані більше ніж 5 років – 26,4%. Стосовно розрізу видів валюти: кредити, видані у національній валюті склали – 56,1%, в іноземній валюті 43,9%. На кожну 1000 грн. у національній валюті припадає 781,7 грн у іноземній валюті.

Таблиця 2

Кредити, надані резидентам у розрізі видів валют і строків погашення
за 2013-2017 рр., млн. грн.

Період	Усього	у тому числі			у тому числі	
		до 1 року	від 1 року до 5 років	більше 5 років	у національній валюті	в іноземній валюті
2013	910 782	426 082	310 739	173 961	602 776	308 006
2014	1 020 667	413 045	390 343	217 280	547 987	472 680
2015	981 627	437 977	329 593	214 057	433 826	547 802
2016	998 682	350 475	389 798	258 409	504 999	493 683
2017	1 016 657	405 718	342 147	268 792	570627	446031

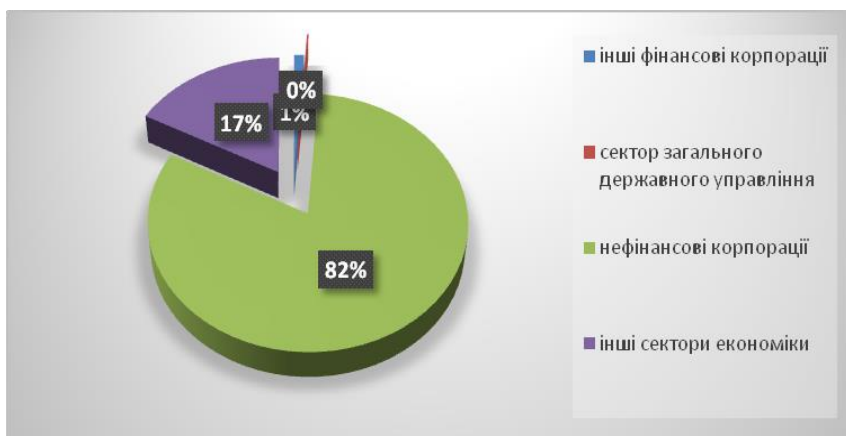

Рис.2. Структура кредитів, виданих резидентам, банками України за 2017 р.

У цілому за 2017 р. 82% виданих кредитів отримали нефінансові корпорації, 1% – інші фінансові корпорації, близько 0% – сектор загального державного управління, 17% – інші сектори економіки.

Висновки. Кредитування є одним з головних видів діяльності банків, адже значну частину прибутку банки отримують шляхом надання

кредитів. Здійснений аналіз діяльності банків на ринку банківського кредитування дозволив сформулювати основні проблеми, що постають перед банками. Важливою є причина недосконалої законодавчої бази щодо кредитних механізмів. Слід ретельніше контролювати процеси кредитування, повернення та передбачення інфляційних ризиків. Також причиною є надання кредитів неплатоспроможним або недобросовісним позичальникам. Банки мають розробляти ряд внутрішніх положень щодо критеріїв та методики оцінки фінансового стану позичальників, а також адекватно планувати резерви під кредитні ризики. На державному рівні необхідно також здійснити певні кроки для забезпечення фінансової стабільності банківської системи України та розвитку банківського кредитування, наприклад: запровадити державне обмеження відсотків за кредитами та здійснювати контроль дотримання цього обмеження; удосконалити процедури санації, реорганізації та ліквідації банків; запровадити стимули для комерційних банків, які кредитують інноваційні проекти, та ін. Сучасний стан економіки в Україні потребує постійної уваги до банківської системи загалом і комерційних банків зокрема, проведення політики, спрямованої на створення сприятливих умов розвитку, для стабільного та ефективного функціонування економіки нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бут А. П. Банківське кредитування інноваційного розвитку економіки : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.01 [Електронний ресурс] / А. П. Бут; Київ. нац. ун-т ім. Шевченка. – К., 2008. – 19 с.
2. Кредит і банківська справа: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин, Т.Я. Андрейків]. – К.: Знання, 2008. – с. 33
3. Види банківських кредитів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://readbookz.net/book/109/2573.html>
4. Грошово-кредитна та фінансова статистика за період 31.12.2005-01.04.2017 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=19761514
5. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОРМ-Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.
6. Підгорний, А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова. - Одеса: Атлант, 2014. – 408 с.
7. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

